

ЂОАКИНО РОСИНИ

комична опера у два чина

СЕВИЉСКИ БЕРБЕРИН

Саша Штулий и хор

Ђоакино Росини

СЕВИЉСКИ БЕРБЕРИН

(Gioachino Rossini: *Il barbiere di Siviglia*)

Комична опера у два чина

Либрето: Чезаре Стербини, према истоименој комедији Пјера Огистена Карона де Бомаршеа

Либрето превео: Велимир Живојиновић Масука

Диригент: **АЛЕКСАНДАР КОЈИЋ**

Редитељ: **ИВАН КЛЕМЕНЦ**

Костимограф: МИРЈАНА СТОЈАНОВИЋ МАУРИЧ

Сценограф: ДАЛИБОР ТОБЏИЋ

Хор припремила: ВЕСНА КЕСИЋ КРСМАНОВИЋ

Улоге:

Гроф Алмавива **САША ШТУЛИЋ / БРАНИСЛАВ ЦВИЈИЋ**

Бартоло, доктор медицине **НЕБОЈША БАБИЋ**

Розина **ЈЕЛЕНА КОНЧАР / ДАНИЈЕЛА ЈОВАНОВИЋ**

Фигаро, берберин **ВАСА СТАЈКИЋ**

Базилио, учитељ музике **ГОРАН КРНЕТА / ИВАН ДАЈИЋ**

Берта **ВЕРИЦА ПЕЈИЋ**

Фјорело, Официр **ЖЕЉКО Р. АНДРИЋ**

Амброђо, Нотар **ЂОРЂЕ КЕЧИ**

ОРКЕСТАР И МУШКИ ХОР ОПЕРЕ

Концертмајстори: Владимир Ћуковић, Сергеј Шаповалов

Асистент редитеља: Катарина Матеовић Тасић
Асистент сценографа: Нада Даниловац
Корепетитори: Данијела Ходоба Леш, Страхинја Ђокић

Суфлери: Боженка Очовај, Милана Цап
Инспицијенти: Тања Цвијић, Дејан Теодоровић, Сања Миланов
Мајстор светла: Младен Букарица
Дисплеј: Иван Свирчевић
Уметнички секретар Опере: Ладо Леш
Секретар Опере: Емилија Билић

Премијера: 30. март 2012, сцена „Јован Ђорђевић“

Представа траје два сата и четрдесет минута, с једном паузом.

Декор, костими и остала сценска опрема израђени у радионицама Српског народног позоришта.

Јелена Кончар

ЂОАКИНО РОСИНИ (Gioachino Rossini, италијански композитор рођен 29. фебруара 1792. у Пезару, умро 13. новембра 1868. у Пасију, Париз).

Отац му је био трубач, а мајка провинцијска певачица. Као дете, Ђоакино је учио музику у Болоњи и Лугану, поставши убрзо познат по црквама као виртуоз у певању и мајстор на чембалу. Од 1806. је на Музичком лицеју учио виолончело, клавир и контрапункт, и кад га је 1810. завршио, већ је компоновао две симфоније, много арија и једну оперу, *Деметрио* и *Полибио*, која је 1812. изведена у Риму. Али Росинијев муњевити успон почео је с опером *Брачни ујовор* (1810). Њен огроман успех поштедео га је војне обавезе,

и Росини је од 1811. до 1815. компоновао за позоришта у Венецији и Милану дванаест опера, међу којима су остале запамћене: *Камен мудроси* (1812), *Танкреди* и *Италијанка у Алжиру* (1813), *Турчин у Италији* (1814). Био је већ славан кад га је импресарио Барбаја 1815. позвао у Напуљ, где је остао седам година, створивши своја два ремек-дела комичне опере: *Севилски берберин* и *Пејелуја*, и започиње реформу озбиљне опере с петнаест партитура компонованих између опера *Елизабети енлеска краљица* (1815) и *Зелмира* (1822). Посебан успех су постигле и представљају основне етапе у историји италијанске опере: *Отело*, *Сврака крадљивица*, *Мојсије*, *Жена с језера*, *Мехмед II*. Интерпретаторка његових напуљских опера, коју је сам изабрао, била је чувена певачица, алт, Изабела Колбран. Росини се у њу заљубио, и оженио се њоме 1822. Те године Барбаја је преузео бечко позориште Порта Коринција и Росини је за четири месеца боравка у Бечу, поразио све противнике. По повратку у Италију, 1823, у Венецији је представио оперу *Семирамида*, која представља почетну тачку његове италијанске каријере. Исте године одлази у Лондон, где компонује кантату поводом смрти лорда Бајрона; 1823. налази се у Паризу, где прихвата место диригента у Theatre-Italien. Познат, богат и цењен, компонује своје последње опере: *Гроф Ори* (1828) и *Виљем Тел* (1829). Именован је првим краљевским композитором и главним надзорником певања – дужности које је обављао до Јулске револуције. Почиње период познат као Росинијева „тишина“, прекинуо ју је само за *Сџабаи Мајер* (1842) и неке камерне арије. Године 1836. враћа се у Италију и, после развода од Колбранове, постаје саветник Музичког лицеја у Болоњи, којег је реорганизовао на новим темељима. Године 1848. услед политичких превирања, поново сели у Француску с другом женом, Олимпијом Пелисијер, и настањује се у прелепој вили код Париза, која убрзо постаје центар француског музичког живота. Последњих година свог живота, окружен поштовањем и увек ведрога духа, компонује још многа камерна дела. Умро је у Пасију у близини Париза 1868. Тело му је 1887. пренето у Фиренцу, и сахрањено у цркви Санта Кроче, поред Микеланђела и Галилеја. Својим сценским делима Росини је унео нов уметнички израз у традиционално италијанско оперско стваралаштво и подстакао развој оперског реализма, који означава нову етапу у историјском развоју опере.

О ОПЕРИ

Садржај *Севиљској берберина* узет је из једног од два бриљантна комада француског позоришног писца Бомаршеа, од којих оба имају исте главне ликове: Фигара, Алмавиву, Розину, итд. Други од тих комада био је већ раније компоновао Моцарт (*Фиџарова женидба*). Росини је свог *Севиљској берберина* удаљио од политичког контекста, те је, пре свега, ишао на комику ликова и ситуација – а у томе је био ненадмашан.

Росини од почетка представља Фигара у блиставом светлу, изводећи га на сцену с каватином „Largo al factotum“, јединственим комадом у историји опере, било по ритмичкој снази и боји (оркестар ту има веома важну улогу), било по сложености структуре која се темељи на бар шест различитих тема, чији наступи и поновни наступи се не држе никаквих традиционалних шема. То је један свестрани лик, спреман да реагује у свакој ситуацији, да се савија како ветар дува, и увек пун незауостављиве животне радости. Нема сумње да већ овако представљен Фигаро се препознаје као главни лик. И такав ће остати све до краја: берберин, апотекар, посредник, све и свја у граду. Иако је по рангу испод грофа или дон Бартола, то је само на папиру. У пракси, он је на свачијем нивоу, јер он је душа радње и покретач оне вртоглаве радости која доминира читавом опером. У финалном терцету, у којем Линдоро открива да је он гроф, а Розина му пада у загрљај, љубавни посредник изражава задовољство због успешног исхода, комично опонашајући заљубљено гугутање двоје младих: његова игра наткриљује њихову љубав. Новина Фигаровог лика у односу на традиционални заплет, одговара Росинијевом односу према традиционалној комичној опери: као што Фигаро преквалификује старе ликове, тако и Росини враћа комичној опери њен историјски успех. Снага велике комедије потакла је композитора да у функцији сложене радње сваки лик обдари огромном живошћу и богатством, и у функцији целокупне радње. Готово сваки такт у *Берберину* је двострани изум који дефинише заједно лик и ситуацију, и има вредност како интонације речи тако и музике. Ликови у *Берберину* су заиста прави ликови из велике комедије, а не неки лакрдијаши. Утолико је упечатљивије њихово препуштање слободној радости ритма, у којој комично има улогу врхунског лирског узлета. Бодлер је то звао „апсолутна комика“, која се разликује од „изражајне комике“ (која се темељи на иронији и сатири, тј. на критици порока), а Росини је схвата као виталистичку поруку, као потврду дионизијског култа. То је увек основни разлог његових комичних опера, али ни једна није достигла ниво *Берберина*, јер ни у једној комични занос толико не надвисује ликове. И то је била једна најважна новог века и морала је да остане међу његовим митовима. Зато није никакво чудо кад код Хегела, противника XVIII века, прочитамо што је написао 1824: „Други пут сам слушао Росинијевог *Берберина*. Морам да кажем да ми се укусу јако покварио, јер ми је тај Фигаро много дражи од оног Моцартовог.“

Fedele D'Amico
/Вогуч кроз оперу Ђ. Л. Томазуја/

Васа Стајкић и Данијела Јовановић

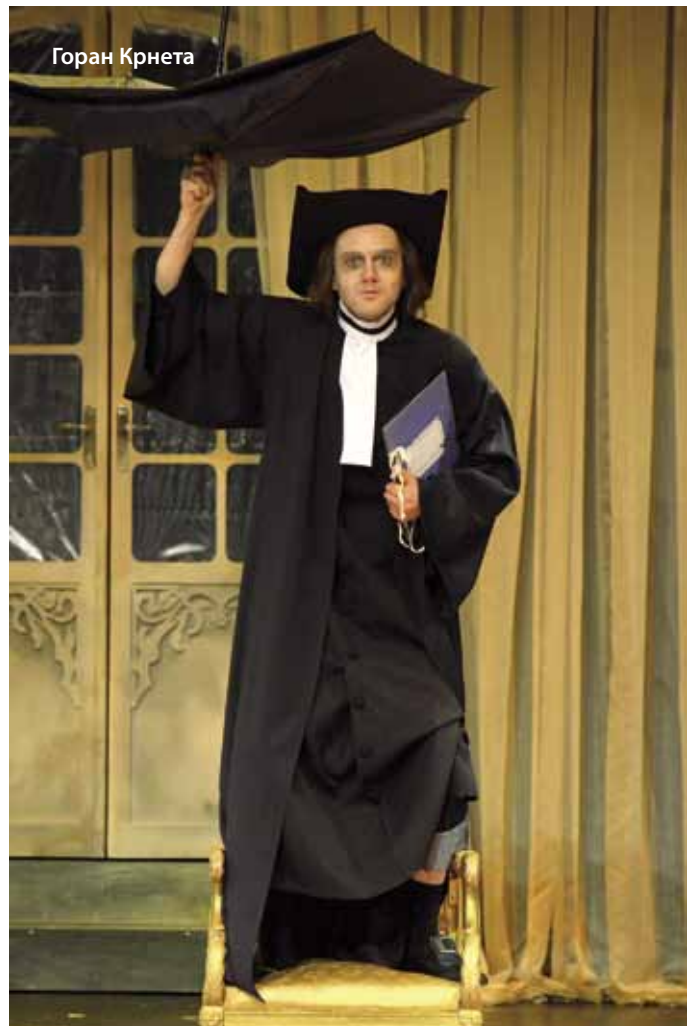
Јелена Кончар, Данијела Јовановић и Иван Клеменц

Небојша Бабић и Данијела Јовановић

Горан Крнета

ИВАН КЛЕМЕНЦ

Рођен у Новом Саду, живи у Земуну. Дипломирао глуму на Факултету драмских уметности у Београду у класи Огњенке Миличевић.

За протеклих 35 година рада, бавио се позоришном, филмском и телевизијском уметношћу из разних углова.

Пантомиму изводио на свим битнијим сценама Југославије и десетак земаља Европе. Награђиван.

У позоришту, сем глумом (редитељи: Мијач, Унковски, Мађели,

Жигон, В. Огњеновић, Дорић...), 29 пута је потписао режију (Београд, Зрењанин, Тузла, Крагујевац, Нови Сад...), а као сарадник за сценски покрет остварио 360 премијера! Такође награђиван.

Од филма „Окупација у 26 слика“ играо у још 28 филмова.

На телевизији, у драмској, музичкој, а поготово дечијој редакцији, као глумац или сарадник за покрет остварио око 500 емисија.

Предавао на свим драмским академијама у земљи, а био гостујући професор на академијама у Будимпешти, Перту и Сиднеју. Редовни је професор на Академији уметности у Новом Саду, предаје сценски покрет, мачевање и комедију дел арте.

Радио 16 година са глувонемом децом представе које су награђиване и ван граница наше земље.

Био је 15 година селектор за пантомиму Међународног фестивала монодраме и пантомиме, а уметнички је директор летњег фестивала „Гардош“ у Земуну, од његовог оснивања (11 година).

У Опери Српског народног позоришта сарађивао са редитељима: Слободаном Унковским, Горданом Каменаревић и Војом Солдатовићем (опера *Вива ла мама*).

Опера *Севиљски берберин* је његова прва оперска режија.

Реч редитеља

Моја идеја окосница у раду на опери била је да мало лично на комедију дел арте, да пробамо да дотакнемо то време. Радиле смо на томе да се не догоди да актери буду сами себи смешни на сцени, него да својим животним ситуацијама производе нешто што ће имати позитивну реакцију код публике. То је једна ствар, а друга је да је у целој овој проблематици, о којој говори Севиљски берберин, мене јако занимала љубав и покушао сам, колико год је могуће, да у представи говорим о љубави. Јер, много тога нас данас тишти и боли, једино што имамо светло је љубав, она је нешто што би требало да досегне до публике, да публика осети да смо радили с љубављу, да говоримо о њој, и да је љубав оно нешто што сваког од нас покреће, узбуђује, одржава...

Верица Пејић, Данијела Јовановић, Иван Дајић, Саша Штулић, Васа Стајкић, Жељко Р. Андрић и Небојша Бабић

АЛЕКСАНДАР КОЈИЋ

Рођен у Новом Саду 1984. Дипломирао и специјализирао дириговање на Факултету музичке уметности у Београду 2008. у класи проф. Бојана Суђића. Усавршавао се у Бечу на Универзитету за музику и извођачку уметност (Universität für Musik und darstellende Kunst, Wien), код проф. Марка Стрингера, Даниела Хардинга и Владимира Кирадјиева. На самом почетку студија добија ангажман корепетитора хора у ансамблу АКУД-а

„Бранко Крсмановић“, у току студија место корепетитора Хора РТС-а, на пројектима *Велика миса у це-молу* Моцарта и *Месија* Хендла, а учествовао је и у раду Симфонијског оркестра РТС-а.

Године 2005. је учесник мајсторског курса проф. Уроша Лајовица на тему Бетовенових симфонија, одржаног у Београду; 2006. одлази у Мајнц (Meinz) и на Европском хорском фестивалу учествује у радионицама Georga Grünna, Friedera Berniusa и Erwina Ortnera. Од 1999. је стални члан Хора „Св. Стефан Дечански“.

Током усавршавања у Бечу 2007. и 2008. јавно је наступао с оркестром „Чешки виртуози“ из Брна изводећи дела симфонијске и оперске литературе (Моцарт, Чајковски, Бритн, Вагнер, Стравински, Сен-Санс, Барток, Дворжак, Шостакович, Сибелијус).

Као пијаниста корепетитор активно сарађује с оперским певачима у Београду, Новом Саду и Бечу.

У августу 2009. с групом истакнутих новосадских музичара снима дечји балет Александре Вребалов *Уговичина мејла* (*The Widow's Broom*), у октобру 2009. с оркестром Camerata academica из Новог Сада премијерно изводи дело Исидоре Жебељан *Ира дрвених шпатајова за хорну и југаче*.

Од 2007. до 2009. запослен је у Средњој музичкој школи „Исидор Бајић“ у Новом Саду на месту диригента средњошколског симфонијског оркестра, од децембра 2009. асистент је диригента у Опери Српског народног позоришта, а од маја 2010. стални диригент. Диригује опере *Травијата*, *Боеми*, *Позоришне злоге* и *незјоде*, *Пикова дама*, *Дон Ђовани* и *Милева*.

Реч диригента

Рођен 1792. године, само годину дана након Моцартове смрти, Ђоакино Росини је зачетник италијанске комичне опере 19. века. Иако је своје прве успехе остварио у области тзв. „озбиљне опере“ (opera seria), комични жанр је врло брзо постао Росинијев лични стваралачки печат. Моцартовски третман оркестра, у оквиру театра, снажно је утицао на њега. Врло често сулудо брза темпа, на граници изводљивог (пре свега у оркестру), велики број брзо отпеваних речи у малом временском простору те светле мелодијске линије у високом регистру, били су за Росинија носиоци драмског израза и унутрашње експресије ликова, да би касније прерасли у одлике тзв. „росинијевског стила“. Уздигавши тиме на виши ниво традиционални италијански стил „лепог певања“ (bel canto) Росинијева дела су двеста година на репертоару оперских кућа широм света. Поновним постављањем на сцену Росинијевог *Севилској берберина*, оперски ансамбл СНП-а учвршћује свој „гвоздени репертоар“ и уједно пред све протагонисте поставља висок уметнички задатак.

САДРЖАЈ

Први чин:

Трг у Севиљи. Зора. Под прозором лепотице гроф Алмавива пева серенату. Наилази Фигаро, славни севиљски берберин. Стигао је у прави час. Алмавива му се обраћа за помоћ и од њега сазнаје да се лепотица зове Розина и да је штићеница старог доктора Бартола. Када Бартоло оде од куће, Алмавива се поново јавља песмом својој изабраници и представља се као студент Линдоро. Он нема новаца, али јој нуди верну љубав свог искреног срца. Розини се младић допада и она успева да му добаци цвет. Алмавива обећа Фигару богату награду ако му помогне да успостави везу с Розином. На звекет златника Фигарова машта се буди и он одмах кује план. Он и тако улази у кућу, кад брије старог Бартола, и неће му бити тешко да тражену услугу и оствари. У докторовој кући Розина размишља о лепом удварачу и одлучује да му напише писмо. Она је чврсто решена да нађе пут до свог драгог. У кућу долази стари интригант и Бартолов доушник дон Базилио, Розинин учитељ музике. Он јавља да је гроф Алмавива у граду што може бити опасно, јер је познато да се он интересује за Розину. Бартоло има намеру да се ожени својом штићеницом и спреман је да уклони супарника. Базилио предлаже како: клеветом! Јер, кад пустиш клевету да хода светом, она прво тихо гмиже, па расте, расте и на крају уништава противника као топовско ђуле! Долази Фигаро и препоручује Розини, наводно, сиротог рођака Линдора. После доста пренемагања Розина признаје да јој се младић допада. Фигаро предлаже да му напише коју реч охрабрења, али бива изненађен када од Розине добива већ готово писмо. Бартоло је, међутим, приметио да недостаје један лист хартије. И перо је зарезано, а Розинин прст умрљан мастилом. Иако Розина за све нађе изговор, Бартоло одлучује да још пажљивије мотри на девојку. Одједном, у кућу долази и један нежељени посетилац – Алмавива се, по Фигаровом савету, прерушио у пијаног војника и дошао с документом да му је у Бартоловој кући додељен смештај за време боравка његове јединице у граду. Али Бартоло има документ да је ослобођен обавезе давања смештаја за војску и долази до бучне свађе, која се завршава интервенцијом војне патроле. Фигаров и Алмавивин план пропада.

Други чин:

Фигаро је смислио нов план. Алмавива сад долази прерушен у Базилијевог помоћника који ће Розини, одржати час певања. И док Фигаро брије Бартола, Алмавива успева да са Розином оствари договор о бекству – још исте ноћи доћи ће по њу. Бартоло је ипак једним оком мотрио шта се збива и кад је видео да се двоје младих љуби, одлучио је да се одмах ожени Розином. Када у току ноћи Алмавива и Фигаро потајно преко балкона уђу у кућу, Розина одбија да пође, јер ју је Бартоло убедио да тај младић који се мота око ње, у ствари, само жели да је намами како би је предао у руке грофу Алмавиви. Тада Алмавива открива свој идентитет – приказивао се као сиромашни Линдоро

само зато да би се уверио да га Розина воли због њега самог, а не због титуле и богатства. Розина не може да дође к себи од среће. Фигаро их пожурује, па млади пар креће према балкону да се тихо искраде у слободу и срећу. Међутим, неко је склонио лестве. Наилази Базилио с бележником. Под претњом пиштоља Базилио пристаје да буде, уз Фигара, сведок на венчању Алмавиве и Розине које се одмах обавља. Кад Бартоло дође, не преостаје му ништа друго већ да се помири с чињеницама. Победила је природна веза младих. Сва његова строгост и опрезност била је узалудна.

ПРАИЗВЕДБА ОПЕРЕ: 20. фебруар 1816, у позоришту Арѣнѣина у Риму.

СЕВИЉСКИ БЕРБЕРИН НА СЦЕНИ СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

Прво извођење: премијера 29. октобар 1924.

(Народно позориште)

Диригент: Тодор Селински

(податак са плаката из 1926)

Редитељ: Евгениј Маријашец

(певао и улогу Дон Базилија)

Одиграно 11 представа

Прво извођење у обновљеној Опери СНП:

премијера 18. јун 1949.

Диригент: Војислав Илић, Богдан Бабић

Редитељ: Јован Коњовић

Сценограф: Берислав Дежелић

Костимограф: Милица Бабић Јовановић

Представа је била на репертоару три сезоне,

одиграно је 17 представа пред 9.849 гледалаца.

Друго извођење: премијера 31. јануар 1961.

Диригент: Маријан Фајдига

Редитељ и сценограф: Емил Фрелих

Костимограф: Стана Јатић

Представа је била на репертоару пет сезона,

одиграна 41 представа пред 11.866 гледалаца.

Треће извођење: премијера 11. новембар 1969.

Диригент: Маријан Фајдига

Редитељ: Слободан Турлаков

Сценограф: Милета Лесковац

Костимограф: Стана Јатић

Представа је била на репертоару три сезоне,

одиграно је 25 представа пред 8.822 гледаоца.

Четврто извођење: премијера 26. октобар 1976.

Диригент: Имре Топлак

Редитељ: Боривоје Поповић

Сценограф: Милета Лесковац

Костимограф: Стана Јатић

Представа је била на репертоару пет сезона,

одиграно је 36 представа пред 14.742 гледаоца.

Пето извођење: премијера 30. април 1985.

Диригент: Миодраг Јаноски, Имре Топлак

Редитељ и сценограф: Фрањо Поточник

Костимограф: Стана Јатић

Представа је била на репертоару једанаест сезона,

одиграно је 105 представа пред 29.077 гледалаца.

Шесто извођење: премијера 29. април 1999.

Диригент: Миодраг Јаноски

Редитељ и сценограф: Фрањо Поточник

Сценографију обновио: Далибор Тобцић

Костиме обновила: Марина Сремац

Представа је била на репертоару три сезоне,

одиграно је 15 представа пред 4.756 гледалаца.

Седмо извођење: обнова као премијера 4. март 2003.

Диригент: Зорица Митев Војновић

Редитељ: Немања Петроње

Сценографију обновио: Далибор Тобцић

Избор костима: Марина Сремац

Представа је била на репертоару две сезоне,

одиграно је 12 представа пред 3.527 гледалаца.

Данијела Јовановић, Ђорђе Кечи
и Небојша Бабић

Бранислав Цвијић

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

Позоришни трг 1, 21000 Нови Сад
Телефон: 021/ 6621 411 (централа)

За издавача / АЛЕКСАНДАР МИЛОСАВЉЕВИЋ, управник

В. д. директора Опере / МАРИНА ПАВЛОВИЋ БАРАЋ
Уредник / ДУШАНКА РАДМАНОВИЋ
Фотографије / МИОМИР ПОЛЗОВИЋ
Обликовање / РАДУЛЕ БОШКОВИЋ
Технички уредник / НОРБЕРТ БАРЦАЛ
Компјутерски слог / ЉИЉАНА БИЛБИЈА и НАДА РАДОВИЋ

Штампарија СТОЈКОВ, Нови Сад
Тираж 800

151. сезона 2011/2012.

www.snp.org.rs